50e jaar, Nos 110-111-112. Zaterdag, 19 SEPTEMBER 1903.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar
Twee » » **4** »
Een » » **2** »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centmes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 19 SEPTEMBER 1903.

Gemeentekiezingen.

Bekentenissen van gematigde liberalen.

De *Gazette van Brugge* haalt wetenswaardige uittreksels aan uit een boekje dat van tijd tot tijd te Verviers verschijnt en uitgegeven wordt door eene groep liberalen van den ouden tijd, welke men doktrinairs of gematigde liberalen noemt. Dat bladje, *Feuilles libérales* genaamd, doet kostelijke bekentenissen, welke de *Gazette van Brugge* aanstipt als volgt :

De opstellers van de *Feuilles libérales* beginnen met de oorzaak te zoeken waarom de katholieken toch zoo gedurig en sedert zoo lang in de kiezingen winnen. De *Feuilles libérales* antwoorden : *De manier waarop de liberalen de katholieken bevechten is vooral de reden waarom deze laatste overwinnen.*

De liberale opstellers voegen er bij : Onze partij doe te veel meê met de radikalen en de socialisten. Om te overwinnen zou onze partij weer moeten *gematigd* worden.

* * *

De *Feuilles libérales* zeggen nog : Over twintig jaar dachten de liberalen dat zij maar het « klerikalism » alleen te bevechten hadden en dat zij zich om het socialism niet moesten bekommeren, dat het niet als ernstig moest aanzien worden, Wat zijn de tijden veranderd ! En nochtans, de liberalen weigeren in het socialism eenen gevaarlijkeren tegenstrever te zien dan in het « klerikalism » ; zij verbroederen integendeel met het socialism.

De *Fuzilles libérales* schrijven nog : Het liberalism, in vroeger tijd, beweerde dat het tegen den godsdienst niet was. Liberale maatschappijen en liberale gazetten doen tegenwoordig niets anders dan rechtstreeks den godsdienst aanranden. Wie oprecht liberaal is moet zulke handelwijze met spijt zien.

Hetgeen in een naburig land (Frankrijk) verricht wordt, is geen liberaal werk, maar nochtans vragen en wenschen onze liberalen dat het hier ook zou gedaan worden.

De strijd dien de liberale partij tegen en godsdienst aangegaan heeft, is een *maatschappelijk gevaar.*

Om al die redens gaan de liberalen in België achteruit en de katholieken vooruit.

* * *

Men neme wel in acht dat de opmerkingen van de *Fueilles libérales* niet gericht zijn tot de radikalen en socialisten — aan welke toch geene zalf te strijken is — maar wel tot de partijgenopten der opstellers, de doktrinaire of zoogenaamd gematigde liberalen en hunne drukpers.

Men zie bij voorbeeld, de oude doktrinairs. Deze willen, wel is waar, van geen kiesverbond met radikalen en socialisten weten ; zij nemen zelfs den schijn aan ze te bestrijden, doch die strijd is niet ernstig, want overal waar het er op aankomt den godsdienst en de vrijheid der katholieken te bestrijden, gaan zij met de socialisten hand in hand.

De Feuilles libérales beschouwen het als eene fout dat de liberalen in hunne maatschappijen en in hunne dagbladen openlijk en rechtstreeks den godsdienst aanranden en dat zij niets beters wenschen dan de vervolging, die in Frankrijk heerscht, ook hier in te voeren.

Onze liberalen hoofdmannen en hunne organen, lachen daar wat mee. Kerk en godsdienst zijn hunne ergste vijanden, en Combes, de afgevallen seminarist, is voor hen een man wiens voorbeeld moet nagevolgd worden. Voor hen is er geen ander maatschappelijk gevaar dan dat de katholieken vrij zijn hunnen godsdienst uit te oefenen en er hunne kinderen in te doen onderwijzen en opvoeden.

Nochtans vergeten de Feuilles libérales o s te zeggen wat het liberalism nog zijn zou indien het de vijand van den godsdienst niet meer was. Het zou geene reden van bestaan meer hebben. Wat de opstellers der Feuilles libérales dus willen, is den strijd tegen Kerk en godsdienst dien onze doktrinairs openlijk voeren, zooveel mogelijk verbergen om de Kerk onderduims te ondermijnen.

Het einddoel van de éénen is ook dat van de anderen want, zooals de Journal de Gand het reeds zegde toen hij nog het orgaan der zoogenaamde gematigde liberalen was : «het liberalism is de vrijdenkerij of het is niets!»

* * *

En nu vragen wij aan de deftige tongersche kiezers : Is het nog mogelijk te stemmen voor eene partij die zoo laag gevallen is en die — wat hare aanhangers ook vertellen en schrijven, — voornamelijk voor doel heeft het Geloof en de Godsdienstige inrichtingen op alle mogelijke wijzen te bevechten ?

Onze medeburgers hebben over eenige jaren gezien tot wat de geuzerij bekwaam is en zij herinneren zich nog de vervolgingen van allen aard welke zij tegen de Priesters en de katholieken inspande.

Ook wil onze christene bevolking niet meer van de geuzerij hooren. Zulks zal zij krachtdadig den 18 October aanstaande laten zien door eene katholieke en volksgezinde meerderheid naar het stadhuis te zenden, die, vol moed en zelfopoffering, de zedelijke en stoffelijke belangen onzer medeburgers zal weten te verdedigen.

Uittreksel

De *Moniteur* kondigt het koninklijk besluit af, waarbij de kiescolleges van al de gemeenten van het land bijeengeroepen worden op **Zondag 18 October** aanstaande, tusschen 8 uren 's morgens en 1 uur namiddag, ten einde, door eene enkele en zelfde stemming, over te gaan tot de vernieuwing der uittredende reeks en, desgevallende, tot de vervanging der raadsleden tot de andere reeks behoorende, die zouden opgehouden hebben deel uit te maken van den gemeenteraad.

De kandidaten moeten voor Zondag 4 October voorgesteld zijn. Elke voorstelling moet onderteekend zijn door ten minste 100 gemeentekiezers in de gemeenten met 20,000 inwoners en daarboven ; door ten minste 50 gemeentekiezers in de gemeenten met 10,000 tot 19,999 inwoners ; door ten minste 30 gemeentekiezers in de gemeenten met 5.000 tot 9,999 inwoners ; door ten minste 10 kiezers in de gemeenten met 500 tot 1,999 inwoners, en door ten minste 5 gemeentekiezers in de gemeenten met min dan 500 inwoners.

De kiezingen voor de toegevoegde raadsleden, nijverheidsbazen en werklieden is bepaald op Zondag 25 October. De kandidaten voor deze laatste kiezing moeten voor Zondag 11 October voorgesteld worden.

Werk der soldatenmis

Te Antwerpen,

HOPLAND, 47.

Wederom nederl met rasche schreden, de dag waarop honderde jongelingen den huiselijken haard zullen verlaten, om verre van het waakzame oog der ouders, in onze groote garnizoensteden gedurende 2 of 3 jaar in het leger te dienen. Antwerpen vooral zal daarvan het leeuwenaandeel binnen zijne omheiningen krijgen.

Wal al zielsgevaar de jonge rekruten in onze groote handelstad loopen is ongelooflijk en wij kunnen vooral de kristene ouders niet genoeg aanzetten hunne zonen, welke voor onze stad bestemd zijn, bijtijdts den goeden weg te wijzen. Die weg ligt uitsluitend en alleen, in het trouw bijwonen der Soldatenmis en het regelmatig bezoeken van eenen onzer Soldatenkringen.

De soldatenmis geschiedt alle Zondagen het kwaart voor 10 ure, bij de Paters Redemptoristen, in het Hopland, nabij het Arsenaal. Men geve de jongens eene aanbeveling mede van den Eerw. Heer Pastoor hunner parochie, en zij zullen liefderijk, als kiederen van den huize, met open armen ontvangen worden.

Men zal hen daar bijstaan met raad en daad en elken zondag, zal het zielsversterkend woord des Priesters, hun de leer van deugd en plicht doen herioneren, hunne harten opheuren, hun moed instorten om braaf te blijven, en eens zoo onbesmet, zoo godsdienstig als bij hun heengaan weder bij hun vader of moeder te keeren. Duizenden en duizenden zijn in de Soldatenkerk van het Hopland geweest, en duizenden danken ook aan het trouw bijwonen der Mis aldaar, het behoud van hunnen godsdienst en hunne goede zeden. Op die allen, op die duizenden, doen wij een dringend beroep, opdat zij uit dankbaarheid voor wat zij door het militaire werk genoten, hunne kameraden zouden aanzetten, ben naar het Hopland op te volgen. Dankbaarheid legt het hun als plicht op, en niemand zal ons die kleine moeite durven weigeren. Doch vooral rekenen wij op de geestelijken en op de christene ouders.

Willen zij de jonge rekruten zien terugkomen zooals zij ze hebben zien heengaan, onbesproken van gedrag, trouw aan Kerk en Priester, dat zij hen wijzen naar onze soldatenmis in het Hopland, nergens anders, want wij, die daarvan tien jaar ondervinding hebben, weten maar al te wel dat, in algemeenen regel, de soldaat die in Antwerpen niet naar *de Soldatenmis* gaat, volstrekt naar *geene* Mis nog omziet. Overigens hoe meer soldaten er bijeenkomen voor de Mis, hoe meer er zich aangetrokken gevoelen.

Daar, door het zien der anderen, verdwijnt het menschelijk opzicht, en wordt de jonge soldaat in korte maanden een man die rondweg zijne godsdienstige overtuiging durft toonen, trots den spotlach van verdwaalden en andersdenkenden.

Nog enkele weken scheiden ons van 't binnenroepingsuur. Dat allen die kunnen het hunne bijdragen, en op dien korten tijd, zulke propaganda maken, dat bijna de algeheelheid der nieuwlichting, in October in het Hopland aanwezig zij. Onze dank, Gods zegening en ook de dank van ons duurbaar vaderland, weze hun gewijd, die onzen oproep beantwoorden en betrachten.

P. S. In Luik, Brussel, Doornik, Bergen en Sint Truiden hebben de Redemptoristen insgelijks eene Soldatenmis ingerricht. In al die steden hebben de Soldaten hunnen t'huis bij hen.

Het Werk der Retraiten.

Het moet !... Het zal !...

Het Limburgsch Comiteit der Retraiten voor werklieden heeft beslist een RETRAITENHUIS in onze provincie op te richten.

Iedereen die zich over de toekomst van Limburg, onder godsdienstig en zedelijk oogpunt, bekommert, zal deze beslissing niet alleen goedkeuren maar zelfs geestdriftig toejuichen.

Doch het mag hier niet bij enkele goedkeuring en toejuichingen blijven : er dient terstond, met vereenigde krachten, aan de verwezenlijking van het ontwerp van het Comiteit der Retraiten gewerkt te worden en, indien iedereen zijnen plicht doet, zullen wij ons binnen kort in het bezit van een Limburgsch Retraitenhuis mogen verheugen.

Van overal roept men ons toe : « Limburgers, weest op uwe hoede ! De nijverheid gaat zich op uwen bodem vestigen en met haar gaan te gelijkertijd als eene vermeerdering van stoffelijken welstand, ook de grootste gevaren voor het geloof en de zeden uwer bevolking toestroomen ! Limburgers, neemt uwe voorzorgen en wapent u !... Nu is het nog tijd — welhaast zal het *te laat* zijn ! »

Wie zal tegenover God en tegenover zijn geweten, de verantwoordelijkheid durven dragen van voor deze verwittiging doof te blijven ?

Elders heeft men beproefd wat het is geene voorzorgen te nemen en beweent men nu de droevige gevolgen der vroegere nalatigheid.

Daar, bevindt men zich nu gansch onmachtig voor de puinen door de goddeloosheid opgehoopt — daar, ziet men de verwoestingen van het zedenbederf en het ongeloof gedurig aangroeien, bijna zonder hoop op eene betere toekomst.

Nog eens : *Wie* zal, tegenover God et tegenover zijn geweten, de verantwoordelijkheid durven dragen van onze brave Limburgsche bevolking aan deze gevaren bloot te stellen zonder datgene te doen wat er ten minste *kan* gedaan worden ?...

Nu, het eerste wat er kan gedaan worden, is onze werkende klas te wapenen voor de toekomst, haar zoodanig doordringen met de beginselen der christelijke zedenleer dat de verleiding op haar geen vat meer kan hebben en DIT DOEL BEREIKT HET WERK DER GESLOTENE RETRAITEN OP DE UITMUNTENDSTE WIJZE.

Hieruit volgt dat hoe meer wij aan onze werklieden het bijwonen der retraiten vergemakkelijken en hoe talrijker wij er dezelfde kunnen heenen sturen, hoe beter ook wij hunne toekomst zullen verzekeren en hoe beter ook wij onzen plicht zullen gekweten hebben...

* * *

Het Retraitenhuis van Lier, dat nu onze Limburgsche retraitanten ontvangt, is te ver dijgelegen, zoodat de heen en terugreis het werk met al te groote onkosten overladen, zoodat insgelijks onze werklieden soms moeilijk over te halen zijn, deze voor hen reeds moeilijke reis te onderhemen. Te meer, dat huis is overlast en zal welhaast verplicht zijn de Limburgsche werklieden niet meer te aanvaarden. En waar dan naar toe ?..

Dat alles bewijst duidelijk dat de oprichting van een Limburgsch Retraitenhuis niet alleen eene overgroote weldaad zou zijn maar tevens ook aan eene onteigersprekelijke noodzakelijkheid beantwoordt.

Overigens, het gedacht van in Limburg een retraitenhuis te stichten heeft de opeolijke goedkeuring van onzen doorluchtigen Bisschop ontvangen.

Op de laatste algemeene vergadering van het Werk der Retraiten op 30 Juli ll. te Tongeren gehouden, zegde Monseigneur, onder anderen :

« Het werk der retraiten komt juist op zijnen tijd en verdient de goedkeuring en aanmoediging van al wie het goed meent met ons volk. Het is de plicht voor iedereen het zooveel mogelijk te te begunstigen om het in staat te stellen onze toekomst te verzekeren.

Men spreekt van in onze provincie een retraitenhuis op te richten. Dit is een schoon gedacht aan welks verwezenlijking allen het hunne dienen bij te dragen om op tijd en stonder mede klaar te zijn. De vrijgevigheid der katholieke Limburgers zal op de hoogte zijn der noodwendigheden en niet langer toelaten dat onze werklieden in eene vreemde provincie moeten gaan zoeken heigeen hun hier met eenige opoffering kan worden aangeboden.

» Het vrouwen retraitenhuis van Overpelt zal binnen kort geopend worden en dat voor de mannenretraiten zal niet lang meer achterblijven ».

Voegen wij hier bij nog dat Monseigneur in zijne toespraak aan de priesters welke de retraiten van Luik en Sint-Truiden gevolgd hebben, met veel nadruk het werk der Retraiten heeft aanbevolen als een werk dat aan de hedendaagsche noodwendigheden volmaaktelijk beantwoordt en het allergrootste goed sticht.

Mogen wij dus hier niet zeggen : *Roma locuta, Causa finita.* — Onze Bisschop heeft gesproken : de zaak is beslist ?... Edoch, wij denken genoegzaam gedrukt te hebben op de noodzakelijkheid der stichting van een retraitenhuis in Limburg om te mogen besluiten dat het er MOET komen en wij kennen de Limburgsche katholieken goed genoeg om te durven schrijven : daar het *moet*, ZAL het er komen !

Ja, de beslissing van het Limburgsch Comiteit van het werk der Retraiten zal ten uitvoer gebracht worden want niemand zal hier aan zijnen plicht te kort blijven : onze dappere katholieke drukpers zal het Comiteit uit al hare krachten ondersteunen en de Vrijgevigheid — zooals Monseigneur zich te Tongeren uitdrukte — der Katholieke Limburgers zal op de hoogte zijn der noodwendigheid.

Overigens, de Voorzienigheid heeft nooit toegelaten dat het aan middelen ontbrak als er goed te stichten viel.

De Gids.

Algemeene wedstrijd.

De *Moniteur* kondigt de uitslagen af van den algemeenen wedstrijd tusschen de leerlingen der onderwijsgestichten van het middelbaar onderwijs van den eersten graad.

Wij bemerken er de volgende onderscheidingen behaald door leerlingen van onderwijsgestichten onzer provincie.

Wedstrijd in de geschiedenis en de aardrijkskunde onder de leerlingen uit de tweede der oudere humaniora (grieksch-latijnsche afdeeling), de derde der oudere humaniora (latijnsche afdeeling), de tweede der nieuwere humaniora (nijverheids- en handelsafdeeling), de derde der nieuwere humaniora (nijverheids- en handelsafdeeling) en de vierde der nieuwere humaniora.

Tweede der oudere humaniora. — Grieksch-latijnsche afdeeling.

4de eervolle vermelding : Courtoy Fernand, leerling uit het aangenomen college te St-Truiden, en Wilmots Jan, leerling uit het koninklijk atheneum van Tongeren.

Tweede der nieuwere humaniora. — Nijverheids- en handelsafdeeling.

Eervolle vermelding : Achten Hendrik, leerling uit het koninklijk atheneum van Hasselt.

Derde der nieuwere humaniora. — Wetenschappelijke afdeeling.

2de eervolle vermelding : Gérard Karel en Louwet Adolf, leerlingen uit het koninklijk atheneum van Tongeren.

Wedstrijd in de latijnsche taal onder de leerlingen uit de rhetorica (vereenigde afdeeling), en in de grieksche taal onder de leerlingen uit de rhetorica der oudere hnmaniora (grieksch-latijnsche afdeeling.)

Rhetorica der oudere humaniora. — Vereenigde afdeelingen. — Latijnsche taal.

Eervolle vermelding : Blavier Emiel, leerling uit het aangenomen college te St-Truiden ;

Dupont Jozef, Nysten Arseen, leerlingen uit het koninklijk atheneum van Hasselt, en Van Oorlée Jules, leerling uit het aangenomen college te St-Truiden, bekomen 55 punten op 100.

Rhetorica der oudere humaniora. — Vereenigde afdeelingen. — Latijnsche taal.

Van Oorlée Jules en Blavier Emiel, leerlingen uit het aangenomen college te St-Truiden, bekomen 55 en 50 p. op 100.

Wedstijd in wiskunde onder de leerlingen uit de derde der oudere humaniora (latijnsche afdeeling), de vierde der oudere hnmaniora (grieksch-latijnsche afdeeling). de vierde der oudere humaniora (Latijnsche afdeeling), de tweede der nieuwere humaniora (Wetenschappelijke afdeeling), en de derde der nieuwere hnmaniora (wetenschappelijke afdeeling).

Vierde der oudere humaniora — Latijnsche afdeeling.

Bessemans Albrecht, leerling uit het aangenomen college van St-Truiden, bekomt 55 punten op 100.

Tweede der nieuwere humaniora. — Wetenschappelijke afdeeling.

Van Hirckenrode Edgard, leerling uit het koninklijk atheneum van Tongeren, bekomt 53 punten op 100.

Derde der nieuwere humaniora. — Wetenschappelijke afdeeling.

1e prijs : Gérard Karel, leerling uit het koninklijk atheneum van Tongeren.

Wedstrijd in de handelswetenschappen en in de staathuishoudkunde voor de leerlingen uit de rhetorica der nieuwere humaniora nijverheids- en handelsafdeeling), en in de handelswetenschappen voor de leerlingen uit de tweede, de derde der nieuwere humaniora (nijverheids- en handelsafdeeling), en uit de vierde der nieuwere humaniora.

Rhetorica der nieuwere humaniora. — Nijverheids- en handelsafdeeling.—Handelswetenschappen en staatshuishoudknnde.

Cremers Lodewijk, leerling uit het koninklijk atheneum van Hasselt, bekomt 84 punten op 100.

Tweede der nieuwere humaniora. — Nijverheids- en handelsafdeeling. — Handelswetenschappen.

Vande Bergen Robrecht, leerling uit het koninklijk atheneum van Hasselt, bekomt 50 punten op 100.

Derde der nieuwere humaniora. — Nijverheids- en handelsafdeeling. — Handelswetenschappen.

Luts Prosper, leerling uit het koninklijk atheneum van Hasselt, bekomt 55 punten op 100.

RÉSULTAT du Concours-Exposition

organisé par l'UNION HORTICOLE de Tongres

1er Concours — Collection la plus complète et la mieux dénommée de tous les produits maraîchers.

1r prix, Mlles Snellings frères, Looz.

2e Concours — Collection la plus méritante de plantes potagères. a) entre amateurs. 1r prix M. Langenaeken Jean Tongres ; c) entre étrangers à la Société, 1r prix MM. Snellings frères, Looz.

3e Concours — Collection de choux rouges, blancs et de Milan.

1r prix avec félicitations du jury, M. Gust. Arckens, Tongres.

4e Concours — Collection de plantes racines ; a) entre amateurs ; 2e prix, Langenaeken Jean Tongres ; b) entre étrangers ; 1r prix Snellings frères, Looz.

5e Concours — Collection d'oignons de bonne conservation, 2e prix Conrard Hermans, Millen.

6e Concours — Lot d'oignons, 1r prix Langenaeken Jean, Tongres.

8e Concours — Lot de poireaux ; 1r prix Conrard Hermans, Millen ; 2e prix Langenaeken Jean Tongres.

9e Concours—Lot de laitues, endives, scaroles; 1r prix Conrard Hermans, Millen.

11e Concours — Au plus beau lot de céleris raves ; 1r prix Conrard Hermans, Milien ; 2e prix Langenaeken Jean, Tongres.

12e Concours — Lot de céleris à côte ; 2e prix Langenaeken Jean, Tongres.

16e Concours — Cardons présentés en paniers ; 2e prix Langenaeken Jean, Tongres.

20e Concours — Collection de légumineuses en cosses ; 1r prix Conrard Hermans, Millen.

22e Concours — 8 variétés de pommes de terre de table ; 1r prix partagé entre Jean Langenaeken Tongres, et Conrard Hermans, Millen.

23e Concours — 6 meilleures variétés de pommes de terre de table de grande culture ; 1r prix Langenaeken Jean Tongres ; 2e prix Conrard Hermans, Millen.

24e Concours — Collection de pommes de terre ; 2e prix Langenaeken Jean, Tongres.

25e Concours — Même concours entre étrangers ; 1r prix Snellings frères, Looz.

28e Concours — 20 meilleures variétés de poires; 1r prix M. Gustave Arckens, Tongres ; 2e prix Conrard Hermans, Millen.

31e Concours — 20 meilleures variétés de pommes ; hors concours M. Amédée Vroonen, arboriculteur Tongres ; prix d'honneur, médaille en vermeil, avec vives félicitations du jury.

34e Concours — Lot de raisins de serre ; 1r pr. M. Gustave Arckens, Tongres.

36e Concours — Collection de pommes de verger ; 1r prix M. Gustave Arckens, Tongres ; 3e prix Darcis-Bologne, Fexhe-Slins.

38e Concours — 10 meilleures variétés de pommes de verger ; 2e prix M. Gustave Arckens, Tongres ; 3e prix partagé, M. Conrard Hermans, Millen ; id. Darcis-Bologne, Fexhe-Slins.

39e Concours — 10 meilleures variétés de poires de verger ; 2e prix partagé, M. Conrard Hermans Millen ; id. Les Irères Hiéronymites Looz.

41e Concours — Plus bel envoi de plantes ornementales ; 1r pr. Darcis-Bologne Fexhe-Slins.

42e Concours — Bégonias bulbeux et autres ; 1r prix avec félicitations du jury, M. Gustave Arckens Tongres.

45e Concours — Dahlias doubles ; 1r prix Arckens Gustave Tongres ; 2e prix Théodore Destexhe, Looz.

48e Concours — Giroflées ; 1r prix Kessels Gérard Tongres.

DE MOORD in den Tunnel.

29ste VERVOLG.

Hij was blijkbaar volstrekt niet ingenomen met dat bericht en toen de jongeling in den loop van den middag zijne opwachting kwam maken, was de ontvangst dan ook volstrekt niet hartelijk.

In eenige woorden deelde de doktor het doel zijner komst mee en mijnheer Buttler liet hem, zonder hem in de rede te vallen, uitspreken.

— Zoo, zoo, begon hij toen, met de ellebogen op de knieën geleund, zich voorover buigend, om den armen doktor vlak in het gelaat te kunnen zien. Zoo, zoo, ge wilt met mijne dochter trouwen ? Maar, als ik vragen mag, waarvan denkt gij haar te onderhouden ?

Een donkere blos bedekte Harcourt's gelaat, nog minder om de woorden zelf, dan om den minachtenden toon, waarop zij uitgesproken werden.

— Ik heb eene vaste betrekking en bezit bovendien een klein vermogen.

— Waarlijk ? En wat brengt uwe betrekking wel op ? een vijtien honderd frank per jaar ?

— Mijnheer Buttler, is het uwe bedoeling mij te beleedigen ? stoof de jongeling op. Tot nu toe heb ik ongeveer achtduizend frank 's jaars verdiend.

— En de voet waarop ik leef, eischt minstens tachtigduizend frank 's jaars. Neen, doktor Harcourt, in ernst, ik mag in het belang mijner dochter uw aanzoek niet aannemen. Mabel moet eene rijke partij doen.

— Maar geld alleen kan haar toch geen geluk aanbrengen.

— Geluk niet, maar toch heel wat andere in het geheel niet te verwerpelijke zaken, was het droge antwoord. Bovendien heb ik andere plannen met haar, ik zou gaarne zien, dat zij met den zoon van eenen vriend mijner jeugd trouwde, en daarom moet ik, hoezeer ook door uw aanzoek vereerd, dat tot mijn spijt van de hand wijzen.

Hij was opgestaan, terwijl hij nog sprak, ten bewijze dat hij gaarne een eind aan het onderhoud wenschte te maken, maar doktor Harcourt stond nog bleeker dan te voren met vastberaden blik van zijnen stoel op en maakte volstrekt geene aanstalte om te vertrekken.

— Mijnheer Buttler, zegde hij, Mabel is uwe dochter en als zoodanig is zij u gelfoorzaamheid schuldig, maar aan den anderen kant hebt ook gij verplichtingen tegenover haar en als gij het beproeft haar geluk aan uwe plannen voor de toekomst op te offeren, pleegt gij eene groote ongerechtigheid. Mabel heeft mij lief, zoowel als ik haar bemin en ik ben overtuigd, dat ik haar gelukkig zal maken, terwijl wij, zoo wij van elkander afstand moeten doen, beiden diep ongelukkig zullen worden. En daarom zeg ik u kort en goed, dat ik haar niet kan of wil opgeven ; ik wil wachten, als gij dat goed vindt, en arbeiden, in de hoop haar ten laatste toch de mijne te zullen noemen.

Hoezeer hij een man van zaken was en de huwelijksaangelegenheden als een koopman behandelde, was hij nu toch getroffen door het flinke optreden van den jongeling ; ongelukkigerwijze echter was mijnheer Buttler niet alleen zeer eergierig waar het de toekomst zijner dochter gold, maar hij was ook heel stijfhoofdig en het was niet gemakkelijk, hem van besluit te doen veranderen. Dat merkte ook de doktor, wiens kalme vastberadenheid hem driftiger maakt, zoodat hij hem ten laatste kortweg bevool oogenblikkelijk het huis te verlaten, een bevel, dat Harcourt voor het uiterlijk redelijk kalm, maar inwendig niedend van opgewondenheid en verontwaardiging, opvolgde.

Hij zag Mabel niet meer, maar na een halt uur liet M. Buttler zijne dochter verzoeken eens bij hem te komen ; hij deelde haar toen zooveel van het gevoerde gesprek mee, als hij noodig achtte, en besloot zijne rede met het strenge verbod, noch persoonlijk, noch schriftelijk meer met doktor Harcourt om te gaan.

Mabel had hem met neergeslagen blikken rustig aangehoord, maar toen hij uitgesproken was, zag zij hem aan met eene uitdrukking van vastberadenheid op het gelaat, die voor de zijne niet onderdeed.

— Heel goed, vader, ik geloof dat ik u vooralsnog moet gehoorzamen, maar ik zal u ronduit mijne meening zeggen, ik beschouw mij van nu af als Harcourt's verloofde en ben vast besloten geen ander te trouwen.

— Wat ? schreeuwde haar vader, woedend over den ondervonden tegenstand.

— Ik ben van plan met hem te trouwen zoodra ik meerderjarig ben, wat over drie jaar het geval zal zijn. Ik geloof gaarne dat het een heerlijk ding is, heel rijk te zijn, maar ik voor mij hecht veel meer aan de wederzijdsche liefde, en ben van plan, hem die ik bemin, getrouw te blijven. Vandaag nog zal ik hem schrijven om hem dat mee te deelen, en dan zal ik uw verlangen eerbiedigen en tot mijne meerderjarigheid van allen omgang met hem afzien.

— Gij zijt een ondankbaar, slecht meisje.

— Neen, dat ben ik niet. Ik zou alles voor u willen doen, vader, maar ik kan Clement niet aan uwen wil opofferen. Mij dunkt dat er dingen zijn, die geen enkel vader het recht geeft, van zijn kind te eischen, en dat dit een van die dingen is. Neen, wat er ook gebeuren moge, ik zal den man, dien ik liefheb, trouw blijven.

XXXI.

Acht maanden zijn sedert de beschreven gebeurtenissen verloopen en het tooneel, waarop ze gespeeld werden, is van het romantisch, eenzaam kasteel Trissant, naar de elegante vroolijke stad Brussel verplaatst, waar M. Buttler met zijne dochter en Vera op hun terugreis naar Engeland eenige dagen vertoeven. Drie maanden lang hadden ze nu op het vasteland doorgebracht, in de hoop door afleiding en verandering de rozen op Mabel's bleeke wangen te zullen terugroepen, maar tot nu toe zonder het minste gevolg, want sedert haar vertrek uit Wallis was het jonge meisje verbazend veranderd ; zij was ernstig en in hare manier van doen veel ouder geworden, noont weerklonk haar vroolijke lach meer, zij sprak weinig en haar vroeger zoo veerkrachtige tred was sleepend en loom geworden. In hare schoone blauwe oogen lag eene uitdrukking van stomme smart en eene onuitgesproken smeekbede, die M. Buttler soms half wanhopig maakte, terwijl hij in het bijzijn van anderen voortdurend over de halsstarigheid van jonge meisjes in het algemeen en van zijne dochter in 't bijzonder klaagde.

Vera deed haar best om de zaken in het reine en eene verzoening teweeg te brengen, maar tot nu toe zonder veel bijval, want Mabel verklaarde telkens dat geene macht ter wereld haar ooit zou kunnen dwingen, haren verloofde op te geven, en het behoeft wel niet gezegd te worden, dat zij op dat punt zeker van Vera's volkomen instemming kon zijn.

M. Buttler, van zijnen kant, hield vol, dat het doktor Harcourt alleen om het groote vermogen van zijne dochter te doen was en zwoer bij hoog en laag, dat niets ter wereld hem zou kunnen bewegen, hem als zijnen schoonzoon te erkennen.

Eindelijk begon Mabel's gezondheid onder den ongelukkigen toestand te lijden en schreven de dokters verandering van lucht voor, en daarom was M. Buttler, die ernstig ongerust begon te worden met de meisjes naar het vasteland van Europa gegaan, om te beproeven of afwisseling en verstrooiing genezing konden brengen. Maar, helaas ! het toegepaste middel baatte niet. Mabel, noch Vera gaven iets om luidruchtige vermaken en M. Buttler was gedurig uit zijn humeur, omdat hij geen woord kon wisselen met de bewoners der verschillende landen, die zij bezochten ; daarom had hij het besluit genomen naar Londen terug te keeren, en zou het gezelschap den volgenden dag te Oostende aan boord gaan.

De twee jonge dames kwamen juist van eene lange wandeling terug en gingen de breede trappen van het hotel op, toen zij een kleinen man met gladgeschoren gelaat tegenkwamen, die eerst Vera even opletteud aanzag en haar toen beleefd groette. Een gloeiende blos bedekte hare wangen ; een korte trotsche hoofdknik beantwoordde den beleefden groet en zij zou zonder Jacob Wickham met een blik verwaardigd te hebben, doorgegaan zijn, als hij haar, na eenig aarzelen, niet gevolgd was.

— Ik vraag verschooning, jufvr. Graham, maar kan ik u niet eens een oogenblik spreken ? Zijn toon en voorkomen waren zeer onderdanig en hij nam de houding aan van iemand, die om eene gunst komt vragen.

Vera's eerste opwelling was om een weigerend antwoord te geven. Maar na een oogenblik nadenkens opende zij de deur van het salon en wenkte hem binnen te treden, terwijl Mabel zich naar hare eigen kamer begaf. De detectieve nam bedremmeld op den hem aangeboden stoel plaats, draaide zijn slappen vilten hoed zenuwachtig tusschen de handen rond en wachtte eenige oogenblikken, vooraleer hij wat verlegen begon :

— Ik dacht niet, u hier te zullen ontmoeten, jufvrouw Graham.

— Dat is mogelijk, was het koele bescheid.

— Maar toch ben ik blij, dat het beval mij gunstig was, want ik heb er dikwijls naar verlangd met u eens te kunnen spreken over het drama, dat verleden jaar op de Grange voorviel. Zichtbaar ontroerd en gejaagd stond Vera op en verklaarde eens en vooral daarover niet te willen spreken. Het is zulk een pijnlijke tijd voor mij geweest, dat ik er niet meer aan herinnerd wil worden en mijn best heb gedaan, hem uit mijne gedachten te bannen. Het is vergeefsche moeite, nu nog eens daarop terug te komen.

— Vergeef mij, maar ik ben daaromtrent eene andere meening toegedaan. Dat geheim is nooit geheel opgelost, misschien zal dat ook nooit gebeuren, maar ik voor mij zal geen rust hebben, voor ik de geheele waarheid weet. Geloof mij, ik zou niet zoo vrij geweest zijn u te storen, als ik daarvoor niet zeer gegronde redenen had, maar ben vast overtuigd dat het voor u gelukkig zal zijn, als wij de geheele zaak nog eens samen bespreken.

Hij zag haar ernstig aan, de manier waarop hij de zaak behandelde, maakte onwillekeurig indruk op haar.

— Wat bedoelt ge ? vroeg zij, waarom stelt gij eigenlijk zoo'n belang in die treurige zaak ?

— Dat zal ik u zeggen. Als ik eene zaak in handen krijg, heb ik rust noch duur, voor ik alles ontdekt heb, wat er te weten valt. Dat was ook de reden, dat ik u, toen ik u daareven ontmoette, om een onderhoud vroeg.

(Wordt voortgezet.